

Bildningsförvaltningen
Johannes Pålsson

Utbildningsnämnden

Redovisning av uppdrag att precisera vilka åtgärder som är genomförda enligt skolutredningen och vilka åtgärder som kvarstår

Ärendet

Danderyds kommun, kommunstyrelsen, beslutade den 6 februari 2023 (§ 32) att en skolutredning skulle göras. Utredningen återrapporterades och kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet den 27 november 2023 (§ 177). En ny skolutredning genomfördes med hjälp av en extern anlitad projektledare under våren 2024. Bakgrunden till uppdraget var en identifierad överkapacitet inom det kommunala skolsystemet samt en sjunkande befolkningsprognos.

Den 17 juni 2024 (§ 103) godkände kommunstyrelsen utredningen och överlämnade den till utbildningsnämnden för fortsatt hantering.

De rekommendationer som utredningen presenterade riktade sig mot olika nivåer i styrkedjan och berörde områden som skolval, lokalnyttjande, styrning/ledning, resursfördelningsmodell med mera.

I samband med budgetuppföljningen per mars 2025 uppdrog kommunstyrelsen den 19 maj 2025 (§ 78) åt ”utbildningsnämnden att precisera vilka åtgärder som är genomförda enligt skolutredningen och vilka åtaganden som kvarstår”. Utbildningsnämnden fick i uppdrag att återlämna en redovisning till kommunstyrelsen senast tredje kvartalet 2025.

Rekommendationerna i skolutredningen ska ses som en helhet och vissa rekommendationer är av mer långsiktig och kontinuerlig karaktär.

Bildningsförvaltningens sammanvägda bedömning är att många delar i skolutredningen är genomförda helt eller delvis och att vissa delar är under pågående hantering.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

1. Utbildningsnämnden fastställer utvärderingen av preciserade åtgärder i skolutredningen och överlämnar densamma till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden ger bildningsförvaltningen i uppdrag att återkomma senast den 10 december 2025 med förslag på en lägstanivå (antal elever) för att starta en årskurs i skolvalet.

Bildningsförvaltningen
Johannes Pålsson

Bakgrund

Skolutredningen presenterade nedan listade rekommenderande åtgärder:

- **Revidera resursfördelningsmodellen mellan KF och skolverksamhet (enhet)**
 - Utredda en utökad transparens för uppräknings mellan åren samt fasta/rörliga variabler
 - Förslag om att skjuta till 4.9 mnkr (1600 kr/elev) för rättsställning av volymens påverkan historiskt
- **Justera resursfördelningsmodellen inom bildningsförvaltningen**
 - Strukturering
 - Samordning av funktioner
 - Gemensam finansiering av lokaler
- **Anpassa styrning och ledning inom bildningsförvaltningen**
 - Rektorsområdets samarbete
 - Principer för organisering, inre organisation
 - Samordning av skolvalet
- **Förskolelokaler i Kevingskolan**
- **Anpassa framtida renovering till ett säkerställt kapacitetsbehov**
- **Nyttja lokaler för evakuering (Vasaskolan)**
- **Anpassad grundskola- ökat behov**
- **Flexibelt nyttjande av lokaler**

Bildningsförvaltningens bedömning

Nedan presenteras status för identifierade åtgärder i skolutredningen (se ovan).

- Revidera resursfördelningsmodellen mellan KF och skolverksamhet (enhet)

Bildningsförvaltningen bedömer denna åtgärd som genomförd. I bildningsförvaltningens budgetarbete, och i den interna och externa kommunikationen, belyses de fasta kostnaderna som hyror transparent och tydligt. Kommunfullmäktige fastställde i budget 2025 en skolpeng på 3% efter kommunstyrelsens förslag att höja från 2% till 3% vilket motsvarar den föreslagna rättsställningen av volymens påverkan historiskt.

Bildningsförvaltningen
Johannes Pålsson

- Justera resursfördelningsmodell inom bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen bedömer denna åtgärd som genomförd. Förvaltningen har allokerat resurser inom egenregin i syfte att stötta enheter med vikande volymer. Förvaltningen fördelar de kommunala skolornas hyra per elev vilket ökar likvärdigheten och minskar effekter av volymminskning och renoveringar. Förvaltningen har vidare påbörjat ett arbete med att samordna funktioner som exempelvis inbegriper:

- en gemensam it-supportgrupp för förskolor och grundskolor,
- ett gemensamt skolsocialt team för arbete med elever med problematisk skolfrånvaro och förstärkning av elevhälsans centrala roll med eventuellt fler funktioner och,
- ett ökat samarbete avseende måltidsorganisation.

- Anpassa styrning och ledning inom bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen bedömning är att detta i huvudsak är genomfört. Rektorsområdenas samarbete har ökat inom såväl åk F-6 som inom åk 7-9. Samarbetet består av delning av tjänster men också av gemensamma utvecklingsarbeten. Västra Danderyd är här ett bra exempel på samarbete mellan skolor i ett rektorsområde. Bildningsförvaltningen ser detta som en modell som kan komma att användas i ökad utsträckning i framtiden.

Vidare har arbetet med principer för organisering tydliggjorts - utbildningsnämnden fattar beslut om vilka årskurser som ska finnas på respektive skola, bildningsförvaltningen centralt fattar beslut om antal elever per skola, och rektor i sin tur organiserar antal klasser/grupper per skola.

Bildningsförvaltningen har genomfört en samordning av skolvalet och skolbyten vilket har lett till att kommunen i betydligt större utsträckning får mer hållbara klasser/organisationer. Här finns dock utrymme för ytterligare åtgärder om utbildningsnämnden så önskar i att tydligare fastställa, när det är möjligt, en riktlinje om antal elever för att starta en årskurs på en skola.

- Förskolelokaler i Kevingskolan

Kevinge förskola kommer att flyttas till tillfälliga paviljonger under 2026. Samtidigt ska det genomföras en förstudie om framtida permanenta förskolelokaler där frågan om det går att använda del av Kevingskolans lokaler kommer utredas.

- Anpassa framtida renoveringar för att harmonisera med elevantal

Kommunstyrelsen fattade i juni 2025 ett inriktningsbeslut om framtida renovering av Stocksundskolan – renoveringen kommer att ske i två steg för att möjliggöra en harmonisering av elevantal. Utbildningsnämnden har gett bildningsförvaltningen i uppdrag att göra en fördjupad utredning avseende Enebybergsskolan utifrån den förändrade befolkningsprognosen.

Bildningsförvaltningen
Johannes Pålsson

- Nyttja lokaler för renovering (Vasaskolan)

Bildningsförvaltningen planerar för en evakuering av Stocksundskolan i augusti 2026 då skolan ska renoveras. Förvaltningen planerar att använda lokaler på Vasaskolan och Långängsskolan för att minimera antalet tillfälliga paviljonger.

- Anpassad grundskola-ökat behov

Danderyds kommun använder idag lokaler på Kevingskolan för anpassad grundskola. Antalet elever har ökat och bedömningen är att det finns plats för ytterligare ett utökat elevantal. Det pågår ett intensivt arbete med att höja kvaliteten på enheten och detta bedöms ha lett till goda resultat, eftersom fler elever väljer att gå i kommunens anpassade grundskola än i utomkommunala enheter. Detta är gynnsamt både för eleverna och utifrån ett kostnadsperspektiv.

- Flexibelt nyttjande av lokaler

Öppna förskolan har flyttat in i Kevingskolans lokaler och i utredningen om en eventuell resursskola i Danderyd kommun ser bildningsförvaltningen goda möjligheter att använda befintliga lokaler i våra skolor. I planeringar för kommande renoveringar av skolor kan man överväga samnyttjande av funktioner som till exempel bibliotek.

Sammanfattning

En hel del av skolutredningens rekommenderade åtgärder är helt genomförda, en del åtgärder är delvis genomförda och vissa delar är pågående alternativt planerade att genomföras inom kort.

Samtidigt har förutsättningarna delvis förändrats i form av fortsatt sjunkande elevantal, inte fullt ut kompenserad löneökning och framtida ökande hyror utifrån kommande reinvesteringar i form av renoveringar.

Konsekvenser för barn och unga

Skolutredningens åtgärder har bidragit till likvärdighet mellan skolor genom en mer rättvis resursfördelning och samordning av stödinsatser som IT-support, elevhälsa och skolsocialt arbete. Detta kan potentiellt stärka stödet till elever med särskilda behov och förbättra förutsättningar för lärande. Samordningen av skolvalet leder till mer hållbara klassammansättningar, vilket i förlängningen ger elever en större kontinuitet i deras skolgång. Den anpassade grundskolan har utvecklats med högre kvalitet och fler elever väljer nu att gå kvar i kommunen, vilket är positivt både för barnens välmående och kommunens ekonomi. Flexibelt lokalutnyttjande, som till exempel samnyttjande av bibliotek, skapar mer levande och resurseffektiva skolmiljöer.

Ett minskat elevantal kan leda till färre klasser och begränsade valmöjligheter, vilket påverkar både det sociala sammanhanget och

Bildningsförvaltningen
Johannes Pålsson

undervisningens kvalitet. För att minimera negativa effekter bör barnens perspektiv beaktas i varje steg av förändringsarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Skolutredningens åtgärder har ekonomiska konsekvenser både på kort och lång sikt. Genom en mer rättvis resursfördelning och samordning av funktioner har kommunen effektiviserat användningen av befintliga medel. Ett minskat elevantal, ökade lönekostnader och kommande renoveringar gör dock att kostnadstrycket ökar framgent.

Johannes Pålsson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Redovisning av uppdrag att precisera vilka åtgärder som är genomförda enligt skolutredningen och vilka åtgärder som kvarstår
2. Kommunstyrelsens beslut, 2025-05-19 § 78
3. Kommunstyrelsens beslut, 2024-06-17 § 103
4. Skolutredning 2024
5. Kommunstyrelsens beslut, 2023-11-27 § 177
6. Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande, 2023-05-30
7. Kommunstyrelsens beslut, 2023-02-06 § 32

Expedieras
Kommunstyrelsen